

ปัญหาและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองกี่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

Problems and Participation in Educational Management of Basic Educational Institution Committees
of Schools in Nongkee District under Buriram Primary Service Area Office 3

สมาน ชิดรัมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ภูเงิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันทา วีรกุลเทวีญ
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองกี่ 2) ศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองกี่ และ 3) เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ประชากร เป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 393 คน กลุ่มตัวอย่างแยกเป็น โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 136 คน และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 124 คน รวมทั้งสิ้น 260 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซ์และมอร์แกน และสุ่มแบบมีสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.921 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการกำหนดทิศทางการศึกษา/พันธกิจ/เป้าหมาย และด้านหลักสูตรการสอนตามลำดับ

2. ปัญหาของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นบุคคลสำคัญของชุมชน สามารถกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง ด้านการจัดสรรงบประมาณและพัสดุ โรงเรียนควรวางแผนการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับแผนนโยบายในการพัฒนาการศึกษา เพราะโรงเรียนต้องคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ การดำเนินงานควรมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้อย่างชัดเจน ซึ่งก็จะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนใน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านการพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมดีอยู่แล้ว โดยผลที่เกิดจากการได้เข้าร่วมประชุมและวางแผนการดำเนินงานกิจกรรม ทำให้การดำเนินงานแต่ละครั้งได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในเกณฑ์ที่ดี ผลของงานที่เกิดขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นที่น่าพึงพอใจ และด้านที่ยังประสบปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วยปัญหา 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรการสอน ด้านโครงสร้างการบริหารและส่งเสริมการปฏิบัติงานครู ด้านการจัดสรรงบประมาณและพัสดุ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ และด้านการพัฒนาและบริหารบุคลากร โดยแต่ละฝ่ายควรเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและความต้องการที่จะพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนอย่างแท้จริง โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจในบทบาทของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน ซึ่งจะส่งผลดีในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

3. แนวทางการแก้ปัญหา คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนควรดำเนินการให้ได้ตามแนวทางหรือนโยบายที่กำหนดไว้ เพราะผลการดำเนินงานในแต่ละปีการศึกษาที่ผ่านมาโรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินการกิจกรรมตามนโยบายที่กำหนดไว้ ประการสำคัญ คือ ครูควรทุ่มเทด้านการสอนนักเรียนมากกว่าที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาสังเกตจากพฤติกรรม พัฒนาการของนักเรียนที่มีความบกพร่องในหลายด้าน ทั้งด้านวิชาการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ยังได้รับการพัฒนาไม่เต็มที่จากครูผู้สอน ดังนั้นโรงเรียนควรสนับสนุนด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : ปัญหา การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT: The purposes of this study were: 1) to investigate the levels of participation in educational management of basic educational institution committees of schools in Nongkee district; 2) to examine the problems in educational management of basic educational institution committees of schools in Nongkee district; and 3) to explore the guidelines in solving problems of participation in educational management of basic educational institution committees of schools in Nongkee district under Buriram Primary Educational Service Area 3. The population were 136 people. The samples were divided into 136 people from Prathomsuksa Schools, and 124 people from expanded schools in total of 260, selected by using the Table of Krejcie & Morgan, and stratified random sampling technique. The instruments were 5-rating questionnaire, and structured interview with its reliability at 0.921. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The findings were as follows:

1. The levels of participation in educational management of basic educational institution committees of schools in Nongkee district under Buriram Primary Educational Service Area 3 were at “high” levels. The ranking from the highest to the lowest mean scores were educational management concerning community relation, educational direction/mission/goals, and curriculum.

2. The problems in educational management of basic educational institution committees of schools in Nongkee district under Buriram Primary Educational Service Area 3 were found that basic educational institution committees are the important people in community, be able to limit the other criteria to suit with actual environment and respond to community needs. The budget and tools allocation: the schools should plan in using budget to suit with policy trend in educational development because the schools should be aware of learners’ advantages. The operation should be transparence, and explicitly checkable affecting students’ development to be more efficiency, respectively.

From the interview, the findings found that the schools operation in 4 aspects were educational management concerning community relation, and personnel development. The participation in educational management in 4 aspects was appropriated affecting each operation co-operating with all related parties at a good criteria. The findings were satisfied efficiently. The facing aspects in participating were consisted of 5 problems: curriculum, administrative structure and teachers’ operational promotion, budget and tools allocation, educational management concerning buildings, and development and personnel administration. Each party should provide the opportunities in opinions performing and needs to be developed in schools seriously. The schools should create the context understanding of each party explicitly affecting the good things in schools development.

3. The problem-solving guidelines were that the majority of basic educational institution committees should operate with guidelines and policy setting because each year operation schools were not able to do to reach the estimated goals. The important factors were teachers should dedicate teaching to students more than everyday. The basic educational institution committees observed that the weak points of students’ development were many aspects: academic and desired characterizes. So, schools should support in terms of teachers’ development, and educational personnel, continually.

Keywords: Problems, Participation, Educational administration, Basic educational, Institution committees

บทนำ สังคมโลกยุคปัจจุบันเป็นสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศจะต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพื่อเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแส การเปลี่ยนแปลงของโลก ปัจจัยสำคัญที่สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ เพราะคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์นั้นถือว่าเป็นหัวใจสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมคุณภาพของ

ทรัพยากรมนุษย์ โรงเรียนถือเป็นสถาบันที่ผู้ปกครองของนักเรียนตั้งความหวังไว้เป็นอย่างสูง ในการถ่ายทอดความรู้ อบรมปลูกฝังลูกหลานให้มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังเช่น มาตรา 40 กำหนดไว้ว่า ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ตัวแทนพระภิกษุสงฆ์หรือตัวแทนองค์กรศาสนาอื่น ๆ ในพื้นที่ และผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 : 12-16)

จากสภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองก๊ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ยังไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง เนื่องจากส่วนมากได้รับการร้องขอจากสถานศึกษามากกว่าได้รับการคัดสรรด้วยความสมัครใจ ขาดแรงจูงใจ ขาดความตระหนัก ขาด ความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ จึงขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ปลดปล่อยให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนแต่เพียงฝ่ายเดียว (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 21-22) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ปัญหาและการมีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอหนองก๊ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการศึกษา พัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ สังคม รวมทั้งให้มีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและส่งผลให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองก๊ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอำเภอหนองก๊ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
3. เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองก๊ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทราบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองก๊ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. ทราบถึงปัญหาของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอหนองก๊ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
3. ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา สำหรับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองก๊ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ซึ่งดำรงตำแหน่ง ปีการศึกษา 2554 คือ 1) โรงเรียนประถมศึกษา 22 โรง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 210 คน และ 2) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 13 โรง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 183 คน รวมทั้งสิ้น 393 คน จากโรงเรียน 35 โรง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วม เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ มอร์แกน แล้วทำการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วนได้กลุ่มตัวอย่าง

จากโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 136 คน และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 124 คน รวมทั้งสิ้น 260 คน (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 -149)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบแบบสัมภาษณ์ ปัญหาในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 18 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 50 ของโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 แบบ ดังนี้

2.1 แบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ รายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาและการมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) ที่แบ่งระดับของความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended) เกี่ยวกับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการบริหาร การจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง แบบความเรียง จำนวน 9 ข้อ โดยประธาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในด้าน ปัญหาและการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกจ่ายแบบสอบถามให้โรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ให้แบบสอบถามไปทั้งสิ้น 260 ฉบับ โดยไปรับแบบสอบถามคืนที่โรงเรียนและ ดำเนินการติดตามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ในหัวข้อปัญหาและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ระหว่างวันที่ 20- 29 เดือน เมษายน พ.ศ. 2554 โดยวิธีการสัมภาษณ์จากผู้ที่ให้การสัมภาษณ์โดยตรง และการสัมภาษณ์จากโทรศัพท์ พร้อมกับ บันทึกผลการสัมภาษณ์ลงในแบบสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ผลทาง สถิติด้วยคอมพิวเตอร์ และใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

4.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกสถานภาพตามเพศ การศึกษา คุณวุฒิและประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

4.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและการมีส่วนร่วมใน การบริหารการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ใน 9 ด้าน ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดอันดับความคิดเห็นโดยรวมทุกด้าน รายด้านและรายข้อ

4.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาและการมีส่วนร่วม ร่วมในการบริหารการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์ และใช้หลักการวิเคราะห์เชิง เนื้อหา (Content Analysis) จากความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ นำมาตีความสร้างข้อสรุปแล้วแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

เสนอข้อมูลประกอบความเรียง

ผล/สรุปผลการวิจัย จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จากข้อมูลและข้อเสนอแนะดังกล่าว สรุปได้ว่า โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากกว่านี้ โดยเฉพาะใน 5 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านหลักสูตรการสอน ด้านโครงสร้างการบริหารและส่งเสริมการปฏิบัติงานครู ด้านการจัดสรรงบประมาณและพัสดุ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ และด้านการพัฒนาและบริหารบุคลากร โดยแต่ละฝ่ายควรเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและความต้องการที่จะพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนอย่างแท้จริง โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจในบทบาทของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน ซึ่งจะส่งผลดีในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป การมีส่วนร่วมและความเหมาะสมในการบริหารการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีดังนี้

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ ได้มีโอกาสการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าหมาย ด้านการจัดทำเกณฑ์/มาตรฐานต่าง ๆ ในโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านการพัฒนาบุคลากร (การส่งเสริมความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ) ซึ่งผลที่เกิดจากการได้เข้าร่วมประชุมและวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมดังกล่าว ทำให้ผลของการดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้งได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในเกณฑ์ที่ดี ผลของงานที่เกิดขึ้นมีประสิทธิภาพที่น่าพึงพอใจ

อภิปรายผล จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 9 ข้อ พบประเด็นปัญหาที่น่าสนใจควรแก่การอภิปราย คือประเด็นปัญหาใน 5 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านหลักสูตรการสอน เพราะด้านนี้เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียนในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนควรมีการวางแผนและเปิดโอกาสเต็มที่ ที่จะให้ชุมชนหรือตัวแทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาที่มีคุณภาพ ส่วนด้านโครงสร้างการบริหารและส่งเสริมการปฏิบัติงาน โรงเรียนควรมีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน มีการกระจายอำนาจในการบริหาร เพื่อความคล่องตัวในการทำงาน ในด้านการจัดสรรงบประมาณและพัสดุนั้น ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานทุกอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการจัดสรรและวางแผนการใช้งบประมาณ พัสดุภัณฑ์ต่าง ๆ ในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถที่จะตรวจสอบได้ โดยต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ผู้เรียนพึงจะได้รับ และด้านที่ยังถือว่าเป็นประเด็นปัญหาอีกก็คือ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ทั้งนี้สภาพการปฏิบัติงานจริงของโรงเรียนในบางแห่งปัจจุบัน พบว่าบางโรงเรียนมีอาคารเรียนไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน ไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการก่อสร้างและพัฒนา ทำให้ผู้เรียนประสบปัญหาด้านอาคารเรียนไม่เพียงพอ ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน แต่ในบางโรงเรียนมีอาคารเรียนและสถานที่ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนแล้ว แต่การดำเนินการวางแผน การใช้ยังไม่สามารถนำทรัพยากรด้านนี้มาใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ปล่อยให้กลายเป็นอาคารเรียนหลังเก่า ๆ ทรุคโทรมไปเรื่อย ๆ บริเวณทั่วไปถูกปล่อยให้เป็นที่รกร้างไม่ใช้ประโยชน์และไม่ยุ่งเกิดประโยชน์แต่อย่างใด และด้านการพัฒนาและบริหารบุคลากรนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าโรงเรียนควรมีความกระตือรือร้นในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและเต็มที่ ทั้งนี้เนื่องมาจากบางโรงเรียนมีครูไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ครูมีภาระงานที่นอกเหนือจากการสอนมาก ครูเข้ารับการอบรมพัฒนาวิชาชีพบ่อยครั้ง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทางการศึกษาไม่เต็มที่ นักเรียนขาดระเบียบวินัย ดังนั้นโรงเรียนควรแก้ปัญหาโดยการจัดครูเข้าสอนแทน การอบรมสัมมนาและเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนโดยให้ครูพยายามสอดแทรกด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียนให้มากที่สุด รวมถึงประสานความร่วมมือจากชุมชนและครอบครัวของนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพต่อไป

ในด้านการมีส่วนร่วมและความเหมาะสมในการบริหารการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอหนองกี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ ได้มีโอกาสการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าหมาย ด้านการจัดทำเกณฑ์/มาตรฐานต่าง ๆ ในโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านการพัฒนาบุคลากร (การส่งเสริมความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ) ซึ่งผลที่เกิดจากการได้เข้าร่วมประชุมและวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมดังกล่าว ทำให้ผลของการดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้งได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในเกณฑ์ที่ดี ผลของงานที่เกิดขึ้น

มีประสิทธิภาพที่น่าพึงพอใจ ทั้งนี้เนื่องจาก การได้เข้ามามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษานั้น ทำให้แต่ละฝ่ายเข้าใจ แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน สามารถสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือได้อย่างตรงจุดมุ่งหมาย ส่งผลให้การดำเนินงานของโรงเรียนดำเนินไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม ทั้งนี้เพราะชุมชนเกิดความตระหนักและเข้าใจในบทบาทการทำงานของตนเอง และโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ในการบริหารจัดการศึกษา ด้านการจัดทำเกณฑ์/มาตรฐานต่าง ๆ ในโรงเรียน เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น บุคคลสำคัญในชุมชน ย่อมที่จะทราบข้อมูลและความต้องการของชุมชน สามารถนำสู่ การกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชน สร้างความเข้าใจ จัดประชุมสัมมนาหรือศึกษาดูงานให้กับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาอย่างแท้จริง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ ทำงานร่วมกันให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 แบบ คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ หากมีการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการประชุมสนทนากลุ่มย่อย ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติมและเป็นการหาแนวทาง ในการพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยแนวโน้มการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษาในโรงเรียน ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางเตรียมการพัฒนางานด้านวิชาการและรองรับการ เปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : การศาสนา สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ.

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. อัดสำเนา.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.